

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jméno autora: Mgr. Hana Boháčová

Datum vytvoření: 05.01.2013

Císlo DUMu: VY_12_INOVACE_15_CJL_L

Ročník: III.

Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast: Jazykové vzdělávání a komunikace, Estetické vzdělávání

Vzdělávací obor: Literatura

Tematický okruh: Literatura reagující na 1. světovou válku

Téma: Romain Rolland

Metodický list/anotace:

Francouzská literatura reagující na 1. světovou válku; život a dílo francouzského spisovatele R. Rollanda, novela Petr a Lucie; praktická práce s ukázkou; zároveň možno využít ve 4. ročníku jako opakování k ústní části maturitní zkoušky.

Literatura reagující na 1. světovou válku

Francouzská literatura

- **Romain Rolland** (novela ***Petr a Lucie***)
- **Henri Barbusse** (román ***Oheň*** - vylíčil život vojáků na frontě i mimo ni, kolektivní hrdina - vojenská četa)

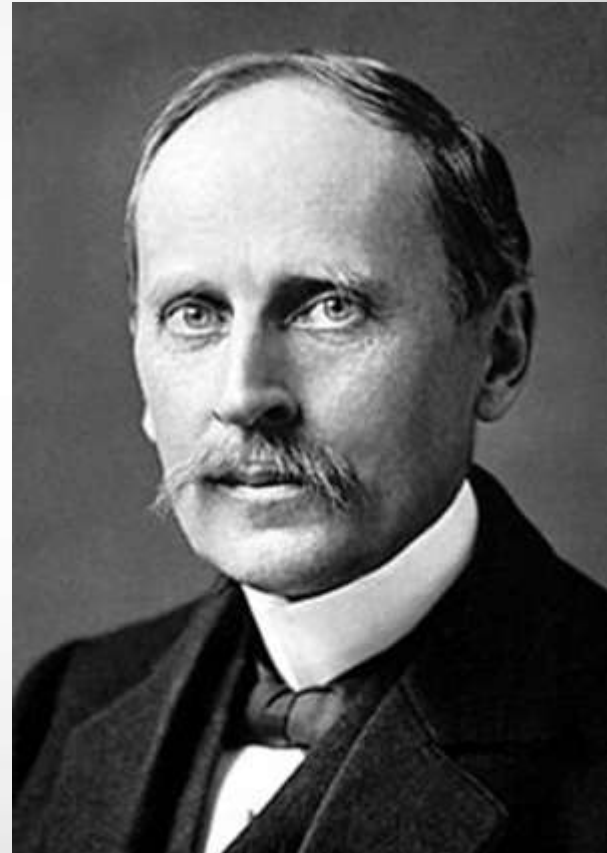
Hlavní myšlenka románu Oheň:

podobná ničivá válka se už nikdy nesmí opakovat

Romain Rolland

Obr. 1

- Narozen 1866 v burgundském městě Clamecy (Francie)
- Francouzský prozaik, dramatik, esejista a literární kritik; humanista
- Velké nadání – studia v Paříži, Římě
- Profesor dějin na Sorbonně
- Hudební kritik
- Od roku 1912 pouze literární činnost
- Umírá 1944 v Burgundsku
- **Nositel Nobelovy ceny** za literaturu v roce **1915** za román Jan Kryštof

Tvorba

- **Jan Kryštof** – románový cyklus, osudy německého hudebního skladatele ve Francii
- **Dobrý člověk ještě žije** – oslava prostého života; radost, optimismus
- **Petr a Lucie** – milostná novela o tragické lásce za 1. světové války
- **Okouzlená duše** – románový cyklus o historickém vývoji francouzské a evropské společnosti na počátku 20. století a nástupu fašismu v Itálii
- **Divadelní hry, životopisy a eseje**

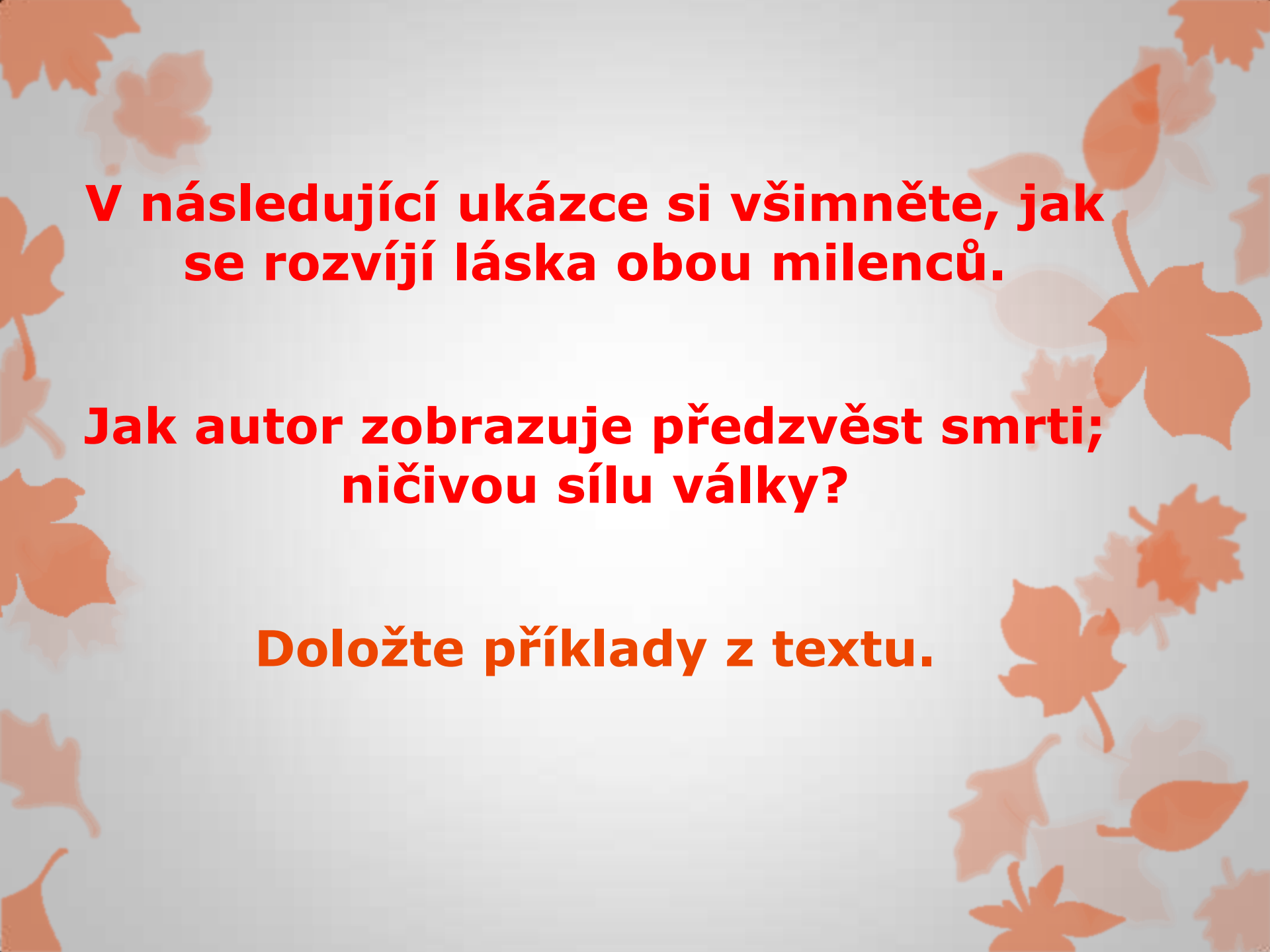
Petr a Lucie

**Pozorně pracujte s ukázkami
z novely a zamyslete se nad
otázkami**

Jak líčí Rolland setkání Petra a Lucie?

Najděte kontrasty: láska x válka; radost x strach.

„Jeho ústa se téměř dotýkala kadeře na její tváři a okraje jejího ucha. Nepodívala se na něho. O dvě stanice dále se ho pustila a on ji nezdržoval; proklouzla mezi těly a odešla, nespátřivši ho. Když zmizela, napadlo ho, aby šel za ní. Pozdě. Vlak již zase jel. Na další zastávce vystoupil z podzemí do města. Zase tam našel noční vzduch, neviditelný lehký dotyk několika sněhových vloček a poděšené, svým strachem se bavící město; a nad městem se kdesi vysoko vznášeli váleční draví ptáci. Ale Petr neviděl nic jiného než tu, která byla v něm.“(1)

V následující ukázce si všimněte, jak se rozvíjí láska obou milenců.

Jak autor zobrazuje předzvěst smrti; ničivou sílu války?

Doložte příklady z textu.

„Znovu se zastavili.

„Kdy budu tvůj? zeptal se. (Nebyl by se odvážil zeptat:
„Kdy budeš má?“)

Lucie si toho všimla a dojalo ji to.

„Miláčku drahý, „řekla mu. „Již brzy! Nespěchej! Jistě po tom netoužíš víc než já! Zůstaňme nějaký čas ještě tak. Je to tak krásné! Ještě tento měsíc, až do konce!“

„Do velikonoc?“ zeptal se. (Velikonoce byly toho roku posledního března.)

„Ano! Do Vzkříšení.“

„Ach,“ zvolal Petr, „ před vzkříšením je vždycky smrt.“

„Mlč!“ zvolala a zapečetila mu ústa svými rty.

Pustili se.

„Dnes večer to bylo naše zasnoubení,“ řekl Petr.

Opírajíce se jeden o druhého a kráčejíce tmou, tiše plakali láskou. Na zemi jim pod kroky skřípalo rozbité sklo a dlažba krvácela. Kolem jejich lásky číhala smrt a noc.“(2)

Vysvětlete, jak Lucie cítí jejich lásku v době války? Jaké otázky si klade?

„Petr na ni vzrušeně pohlédl.

„Ó Petře! Co jsme? Co se na nás žádá? Co žádáme, co chceme my? Co se v nás děje? To dělo, ti ptáci, tato válka, tato láska, tyto ruce, toto tělo, tyto oči. Kde to vlastně jsem? A co vlastně jsem?“

Petr ji ještě nikdy neslyšel mluvit tak blouznivě a chtěl ji vzít do náručí. Ale Lucie odmítla.“(3)

Události mají velký spád, blíží se tragický konec

„Všichni, kdož přečkali dny a viděli onen úžasný, šťastný obrat ve vývoji událostí, patrně již zapomněli na těžký, hrozivý let chmurného křídla, které v tom velikonočním týdnu zastřelo střední Francii a na chvíli vrhlo stín i na Paříž. Radost snadno zapomíná na minulé hrůzy.

Německý nápor dosáhl mezi pondělím a středou velikonočního týdne vrcholu.

Nebe zůstalo i na Velký pátek zataženo dlouhými šedivými závoji; ale vzduch byl vlahý a klidný. Šli po tichém Zlatnickém nábřeží a prošli kolem čisté Matky boží. Působ starého města zalitého tlumeným světlem obklopoval je svou velebnou lahodou. Na náměstí svatého Gervasia se před nimi rozlétl houf holubů.“(4)

Kostel svatého Gerváše a Protáze

Obr. 2

Dne 29. března 1918 během mše o Velkém pátku dopadla na kostel střela z tzv. Pařížského děla, která zabila 88 osob a 68 jich zranila. Jednalo se o největší tragédii během bombardování Paříže za první světové války. Tuto událost popisuje Romain Rolland ve svém románu *Petr a Lucie*.

Petr a Lucie umírají pod troskami chrámu

„Veliký Příteli, před tebou se s ním, před tebou se s ní snoubím. Spoj nás! Vidíš naše srdce.“

A jejich prsty zůstaly spojeny, vpleteny do sebe jako proutky v košíku. Byli jediným tělem a tím tělem probíhaly vzrušené vlny tónů. Oddali se snění, jako by leželi v témž loži.

V témž okamžiku se silný pilíř, o nějž se opírali, pohnul a celý kostel se do základů zachvěl. Srdce zabušilo v Lucii tak, že v ní přehlušilo rachot výbuchu a křik věřících; a nemajíc kdy se bát nebo trpět, vrhla se, aby ho jako slepice svá kuřátka zakryla vlastním tělem, vrhla se na Petra, blaženě se usmívajícího při zavřených očích.

A mohutný pilíř je naráz pohřbil pod svými sutinami.”(5)

Na základě rozboru ukázek a vlastní četby novely zodpovězte otázky

- Charakterizujte hlavní postavy.

(Petr – mladý muž, zamilovaný do Lucie, má jít do války;
Lucie – vydělává si malováním, je chudá, rozumná)

- Kde se odehrává děj? V kterém časovém období?

(Paříž, 1. světová válka, od ledna do Velikonoc 1918)

- Na základě znalostí určete literární druh a žánr.

(próza, novela)

- Připomíná vám vztah Petra a Lucie nějaké jiné dílo ?

(tragická láska)

(Romeo a Julie)

Řešení:

- (snímek 6) - poděšené, svým strachem se bavící město; a nad městem se kdesi vysoko vznášeli váleční draví ptáci. Ale Petr neviděl nic jiného než tu, která byla v něm.
- (snímek 8) - Je to tak krásné! Ještě tento měsíc, až do konce!"
- (snímek 8) - tiše plakali láskou. Na zemi jim pod kroky skřípalo rozbité sklo a dlažba krvácela. Kolem jejich lásky číhala smrt a noc.
- (snímek 9) – cítí obavy: To dělo, ti ptáci, tato válka, tato láska, tyto ruce, toto tělo, tyto oči. Kde to vlastně jsem? A co vlastně jsem?"

Citace, zdroje a literatura

- Obr. 1: AUTOR NEUVEDEN. *Soubor:Romain Rolland 1915.jpg* - *Wikipedie* [online]. [cit. 6.5.2013]. Dostupný na WWW:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Romain_Rolland_1915.jpg
- Obr.2 : AUTOR NEUVEDEN. *Soubor:Facade St-Gervais St-Protais.jpg* - *Wikipedie* [online]. [cit. 6.5.2013]. Dostupný na WWW:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Facade_St-Gervais_St-Protais.jpg
- MGR. HÁNOVÁ, Eva a kol. *Odmaturuj z literatury 1*. Brno: Didaktis, spol.s r.o., 2004, ISBN 80-7358016-0.
- (1)(2)(3)(4)(5) ROLLAND, Romain. Petr a Lucie. Praha: Práce, 1985.